

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA SZCZECIN
z dnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia „Program rozwoju pieczy zastępczej Gminy Miasto Szczecin na lata 2019-2021”

Na podstawie art.12 pkt 11, art. 92 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r., poz. 995, poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998, poz. 1076 i poz. 1544) **Rada Miasta Szczecin uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Program rozwoju pieczy zastępczej Gminy Miasto Szczecin na lata 2019-2021”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Szczecin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
.....
Rady Miasta Szczecin
z dnia 2019 r.

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
GMINY MIASTO SZCZECIN NA LATA 2019 - 2021

Wprowadzenie

Zgodnie z dyspozycją art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadaniem własnym powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej.

Szczególną okolicznością w jakiej opracowany został obecny, trzeci już Program na lata 2019 - 2021 jest zapowiadana gruntowna nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Uprzedni Program opracowany został w powiązaniu z kolejną „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasta Szczecin na lata 2015- 2020”, która za jeden z celów operacyjnych, w obszarze wspierania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przyjęła ograniczenie kierowanie dzieci do form pieczy zastępczej i reintegrację rodzin.

Dane dotyczące liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej i przebywających w rozmaitych formach pieczy zastępczej, jednoznacznie wskazują, że cel ten nie został dotąd osiągnięty.

Horyzont czasowy Strategii jest krótszy niż nowego programu rozwoju pieczy zastępczej, zasadnym zatem staje się pytanie w jakim stopniu kolejny nowy Program ma powtarzać w zakresie celów zapisy Strategii, która wcześniej niż Program przestanie być obowiązująca.

Dlatego proponuje się by obecny 3 już Program bardziej niż uprzednie eksponował przede wszystkim te działania, które są wynikiem lokalnej diagnozy potrzeb i eksponował potrzebę niezbędnych zmian w funkcjonowaniu pieczy zastępczej niż wymieniał i opisywał działania, które z racji umocowania ustawowego i tak są działaniem powiatu o charakterze obowiązkowym i nie tyle wynikają z przyjętego Programu co z ustawowego obowiązku. Niemniej przyjęte cele kierunkowe i wykazy działań dla ich realizacji wynikają z zawartej w części sprawozdawczo-diagnostycznej analizy stanu istniejącego i odnoszą się zarówno do zadań nowych, dodatkowych, zmieniających jak i kontynuacji dotychczasowych, o ile pozostają aktualne i niezbędne.

Szczegółowe dane z zakresu zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i powiatowego centrum pomocy rodzinie zawarte są w sprawozdaniach rocznych z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie, który na podstawie Zarządzenia Prezydenta Miasta Szczecin Nr 521/11 z dnia 28 października 2011 roku, wyznaczony został organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, a na podstawie statutu wykonuje także zadania powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Poniższe tabele obrazujące aktualny stan pieczy zastępczej, zawierają także porównawcze dane dotyczące skali zjawisk i działań w roku 2015 poprzedzającym przyjęcie Programu na lata 2016 - 2018, dane z okresu 2016- 2018, a komentarze zawierające dane odnoszą się przede wszystkim do wskaźników zawartych w Programie na lata 2016 – 2018 i standardów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przyjęto podobny do uprzedniego Programu układ zagadnień w części sprawozdawczo- diagnostycznej by łatwiej można było dostrzec zauważalne różnice, tak w zakresie wartości wskaźników jak i wagi niektórych aspektów przyszłego kształtu pieczy zastępczej w Szczecinie.

1. Skala pieczy zastępczej

Tab.1 Liczba dzieci w pieczy zastępczej

	Rodzaj pieczy zastępczej	30.06.2018	31. 12. 2017	31. 12. 2016	31. 12. 2015
		Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci
1	na terenie Szczecina	1011	1020	1021	1020
1.1	w tym w pieczy instytucjonalnej	201	215	224	237
1.2	w tym w pieczy rodzinnej	810	805	797	783
2	poza Szczecinem	194	189	180	158
2.1	w tym w pieczy rodzinnej	135	134	130	122
2.2	w tym w pieczy instytucjonalnej	59	55	50	36
	Razem	1205	1209	1201	1178

70 dzieci spośród przebywających w pieczy zastępczej na terenie Szczecina pochodzi z innych powiatów, w tym w pieczy instytucjonalnej 2dzieci, a 68 w formach rodzinnych. Zdecydowaną większość tych dzieci umieszczono w pieczy, w okresie przed wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kiedy inaczej rozumiano i definiowano właściwość powiatu w tym zakresie. Dzieci pozostawione w szpitalu po urodzeniu, niezależnie od poprzedniego miejsca pobytu i zamieszkania rodziców wykazywane są jako szczecińskie, bo ustawa w tym wypadku za kluczowe uznaje miejsca urodzenia dziecka, a nie zamieszkania rodziców. Ten fakt przyczynia się w pewnym stopniu do „nadreprezentatywności” Szczecina jeśli chodzi o dzieci umieszczone w pieczy zastępczej.

O ile rodzinne formy pieczy poza Szczecinem dla dzieci pochodzących ze Szczecina najczęściej wynikają z miejsca zamieszkania dalszej rodziny dziecka, gotowej w formie rodziny spokrewnionej przejąć opiekę, to w przypadku pieczy instytucjonalnej najczęściej przyczyną umieszczenia był deficyt miejsc opieki zastępczej na terenie miasta, skromne możliwości istniejących specjalistycznych rodzin zastępczych, mała liczba miejsc w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych na terenie Szczecina.

Procent dzieci w pieczy zastępczej poza Szczecinem systematycznie rósł i wynosił:

w roku 2015 - 15,4 %, w roku 2016 - 17, 62 % , w roku 2017 - 18, 52 % , a w roku 2018 - 19, 18%

Tab.2 Dzieci poza Szczecinem

Forma	Liczba dzieci	Uwagi
Regionalna placówka opiekuńczo - terapeutyczna	9	2 placówki, w tym jedna w województwie zachodniopomorskim poza Szczecinem
Placówka opiekuńczo-wychowawcza	50	
Rodzinna piecza zastępcza	135	Najczęściej rodziny spokrewnione z miejsca pochodzenia rodziców dziecka
w tym zawodowa	15	
Podmioty lecznicze	8	wyłącznie poza województwem zachodniopomorskim
Razem poza Szczecinem	194	

Dodatkowo 8 dzieci przebywa w podmiotach leczniczych. Po ostatniej nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pobyt w takich formach, o ile wynika to z potrzeb zdrowotnych dziecka i odbywa się w drodze postanowienia Sądu, nie wymaga równoległego „przypisania dziecka do pieczy zastępczej”.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego nie ma podmiotu leczniczego, który byłby w stanie zapewnić opiekę tym dzieciom.

Tab. 3 Dzieci w pieczy zastępczej na terenie Szczecina narastająco w ciągu roku -porównanie rok 2015 i 2017

Typy rodzin	Piecza rodzinna				Piecza instytucjonalna		
	2015 -2017					2015	2017
	Liczba rodzin		Liczba dzieci			Liczba dzieci	
rodzina zastępcza spokrewniona	433	427	529	527	Centrum Opieki nad Dzieckiem	240	270
rodzina zastępcza niezawodowa	130	143	160	171	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Towarzystwa Salezjańskiego	12	16
rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia	15	14	144	137			
rodzina zastępcza zawodowa	5	9	21	36	Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego	35	33
rodzina zawodowa specjalistyczna	2	3	3	9			
rodzinny dom dziecka	12	13	91	96			
Łącznie	597	609	948	976		287	319
Ogółem liczba dzieci w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej - narastająco	<p style="text-align: center;">rok 2015 -1235 rok 2017 - 1295</p>						

Porównanie liczby dzieci i form w wybranym momencie roku z liczbą dzieci narastająco dla rocznego okresu pozwala na ocenę stopnia rotacyjności miejsc w pieczy zastępczej, pośrednio stanowi informację o długości okresu pobytu w pieczy i szans na opuszczenie pieczy dla dzieci w rozmaitych jej formach.

Takie porównanie nie jest jeszcze możliwe dla całego roku 2018 dlatego w tej części przyjęto dla porównania ostatni pełen rok obecnego Programu czyli 2017 r.

Liczba ogólna dzieci w obu formach pieczy jest wyższa zarówno dla pieczy instytucjonalnej jak i rodzinnej.

Zmalała liczba dzieci w rodzinach spokrewnionych, co samo w sobie jest zjawiskiem pożądanym, bo obrazuje przemiany w strukturze rodzinnej pieczy zastępczej i wzrost znaczenia rodzin niezawodowych i zawodowych.

Mniejsza narastająco liczba dzieci w pogotowiacz rodzinnych znajduje uzasadnienie w bardzo pozytywnym zjawisku jakim jest także spadek liczby dzieci w tych formach interwencyjnej opieki i mniejsza przeciętna liczba dzieci w takiej formie. Dane te obrazują pozytywną tendencję, by szybciej regulować sytuację prawną i rodzinną tych dzieci. Takie zmiany obrazują też tabele dotyczące okresu pobytu dzieci w pieczy w odniesieniu do poszczególnych jej form.

Taki stan rzeczy mógłby być jeszcze korzystniejszy, gdyby każde dziecko z uregulowaną sytuacją prawną mogło definitywnie opuszczać rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, bądź placówki interwencyjne, ale to wymaga zwiększania liczby miejsc w innych, pomyślanych jako docelowe, formach pieczy, zwiększania liczby adopcji, co natrafia na cały szereg barier.

Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego ma niewielkie znaczenie, bo ta forma pieczy wyczerpuje swoje możliwości. Pozostały w Szczecinie obecnie 2 placówki tego typu i nic nie wskazuje, by w okresie realizacji kolejnego Programu, powstały kolejne.

Tab.4 Rodzeństwa i rodziny biologiczne dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w Szczecinie. Stan na 30. 06. 2018 r.

L.p.	Liczba rodzeństw, rodzin	Ogółem	Placówki socjalizacyjne	Placówki interwencyjne	Placówka specjalistyczna	Placówki typu rodzinnego
1.	razem rodzeństw	41	26	12	2	1
1.1	w tym z 2 dzieci	25	16	6	2	1
1.2	w tym z 3 dzieci	5	2	3	0	0
1.3	w tym z 4 dzieci	10	7	3	0	0
1.4	w tym z 5 i więcej dzieci rodzeństwa	1	1	0	0	0
2	liczba rodzin biologicznych dzieci, w pieczy zastępczej	135	66	36	21	12
2.1	w tym liczba rodzin objętych asystenturą	15	3	11	1	0
2.2.	% rodzin objętych asystenturą	11,1 %	4,55 %	30,55 %	4,76 %	0 %

Tab.5 Rodzeństwa i rodziny w rodzinnej pieczy zastępczej w Szczecinie. Stan na 30.06.2018 r.

L.p.	Liczba rodzeństw, rodzin	Ogółem	w rodzinach spokrewnionych	w rodzinach niezawodowych	w rodzinach pełniących funkcje pogotowia	w innych rodzinach zawodowych	w rodzinnych domach dziecka
1	razem rodzeństw	124	69	16	13	2	24
1.1	w tym z 2 dzieci	90	52	13	9	0	16
1.2	w tym z 3 dzieci	30	15	3	3	2	7
1.3	w tym z 4 dzieci	3	2	0	1	0	0
1.4	w tym z 5 i więcej dzieci	1	0	0	0	0	1
2	liczba rodzin biol. dzieci w tej formie pieczy	653	399	127	45	27	55

2.1	w tym liczba rodzin objętych asystenturą	26	11	2	7	1	5
	% rodzin objętych asystenturą	3,98 %	2,76 %	1,57 %	15,56 %	3,70 %	9,09 %

2. Praca z rodziną naturalną

Liczba rodzin z dziećmi w pieczy zastępczej objętych asystenturą dla obu form pieczy wynosi 41, co stanowi nieco ponad 5 % rodzin. Liczba wszystkich rodzin, które w okresie I półrocza 2018 r. korzystała z tej formy wsparcia wynosi 379 rodzin. Na dzień 30.06. 2018 r. było ich 295. Rodzin zobowiązanych do pracy z asystentem rodzin przez Sąd było w tym okresie 145. Liczba takich zobowiązań systematycznie rośnie i jest dowodem, że Sądy coraz chętniej sięgają po ten środek, traktując go często zastępczo wobec funkcji kuratora.

W tym zestawieniu zawarty jest jednak prawdziwy dylemat, czy asystentura rodziny jako narzędzie wsparcia, winna być bardziej narzędziem chroniącym przed ewentualnością skierowania dziecka do pieczy zastępczej, czy narzędziem naprawczo-interwencyjnym, w sytuacji gdy takie umieszczenie już nastąpiło. Zapowiadana w projektach nowelizacji ustawy, zmiana zakresu zadań asystenta rodziny i warunków w jakich jest ona uruchamiana jest potwierdzeniem, że taki dylemat jest rzeczywisty.

Zawarte w powyższych tabelach dane dotyczące liczby i liczebności rodzeństw są o tyle istotne, że istniejące ograniczenia co do ich rozdzielania, perspektyw adopcyjnych, w nowych uregulowaniach jeszcze się pogłębią, pozostawiając alternatywę - rodzinną, w praktyce zawodowa forma pieczy zastępczej albo pomyślna reintegracja rodziny. Porównanie kosztów pobytu w pieczy zastępczej dla kilkorga rodzeństwa, każe też inaczej spojrzeć na ewentualne zwiększenie kosztów udzielanego wsparcia dla rodziny jako zdecydowanie bardziej społecznie i ekonomicznie uzasadnione.

Tab. 6 Placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie opiekuńczej

Podmiot prowadzący	Nazwa i adres placówki	Liczba miejsc
Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża	Placówka Wsparcia Dziennego PCK "Wesoła Chatka" al. Wojska Polskiego 63	30
Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny	Świetlica Środowiskowa, ul. Lwowska 1	45
Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej	Świetlica Środowiskowa Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, ul. Dobrzyńska 2	30
	Świetlica Środowiskowa Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, ul. Kabłowa 14	30
	Świetlica Środowiskowa Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, ul. Strzałowska 27a	30
	Świetlica Środowiskowa Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, ul. Rayskiego 9	30
	Świetlica Środowiskowa Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, ul. Gryfińska 4	30
Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży Oddział Szczecin-Wielgowo	Placówka Wsparcia Dziennego, ul. Bałtycka 4	45
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD ul. Poczтова 31-33	30
	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD ul. Ziemowita 6	27

	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD ul. Rymarska 46	30
	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD Os. Kasztanowe 85	20
	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD ul. Kosynierów 16	23
	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD ul. 9 Maja 17	30
Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Jana Bosko	Oratorium Św. Jana Bosko ul. Św. Jana Bosko	40
Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Zachodniopomorska	Harcerska Świetlica Środowiskowa „POD PLATANAM” ul. Ogińskiego 15	30
	Harcerska Świetlica Środowiskowa SELEDYNOWA ul. Seledynowa 50	20

Tab.7 Placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie opiekuńczo-specjalistycznej

Podmiot prowadzący	Nazwa i adres placówki	Liczba miejsc
Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej	Specjalistyczno-Opiekuńcza Placówka Wsparcia Dziennego Caritas ", ul. Młodzieży Polskiej 17	25
	Specjalistyczno-Opiekuńcza Placówka Wsparcia Dziennego Caritas "Barnimki", ul. Barnima 22	30
	Specjalistyczno-Opiekuńcza Placówka Wsparcia Dziennego Caritas „Nasza Pasterzówka", ul. Kościelna 4a	30
	Specjalistyczno-Opiekuńcza Placówka Wsparcia Dziennego Caritas "Kubuś Puchatek", ul. Przyjaciół Żołnierza 45	25
	Specjalistyczno-Opiekuńcza Placówka Wsparcia Dziennego Caritas „Św. Krzysztof", ul. Żelazna 14	25
	Specjalistyczno-Opiekuńcza Placówka Wsparcia Dziennego Caritas", ul. Piaseczna 4	25
	Specjalistyczno-Opiekuńcza Placówka Wsparcia Dziennego Caritas „Św. Rodzina", ul. Królowej Korony Polskiej 28	25
Stowarzyszenie Przyjaciół Duszpasterstwa Akademickiego „RAZEM"	Świetlica Środowiskowa Promyczek, ul. Bałuki 17/1	25
	Klub Młodzieżowy Baza, ul. Poczтовая 28	15
Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny pw. św. Józefa	Placówka Wsparcia Dziennego Towarzystwa Salezjańskiego ul. Ku Słońcu 124	26
Fundacja Kultury i Sportu „Prawobrzeże"	Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego Klub Młodzieżowy „Talenciarńia", ul. Różowa 17	25

Tab.8 Placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie specjalistycznej

Podmiot prowadzący	Nazwa i adres placówki	Liczba miejsc
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny	Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży z Zespołem Downa, ul. Parkowa 64U/2	34
	Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży z ADHD, ul. Poczтовая 31-33	80
Zachodniopomorska Fundacja Pomocy Rodzinie "Tęcza Serc"	Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego Klub Młodzieżowy "Kąt", ul. Kolumba 60	37
Stowarzyszenie "ZROZUMIEĆ"	Placówka Wsparcia Dziennego "Serduszka", ul. Władysława Łokietka 22	60
Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie	Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego, ul. Wszystkich Świętych 66	30

Tab.9 Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczo-podwórkowej

Podmiot prowadzący	Nazwa i adres placówki	liczba miejsc
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Potulicka 29 (opiekuńczo-podwórkowa)	30
Fundacja Kultury i Sportu „Prawobrzeże"	Podwórkowa Placówka Wsparcia Dziennego „Piotruś Pan "(podwórkowa)	40
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD ul. Światowida 93/U1 (podwórkowa)	20

3. Wiek dzieci w pieczy zastępczej

Wiek dzieci przebywających w pieczy zastępczej jest istotną informacją, bo pozwala wnioskować na jakim etapie rozwojowym ich sytuacja została zdiagnozowana jako wymagająca tak zasadniczej interwencji jakim jest umieszczenie w pieczy zastępczej. Ponadto ewentualność przysposobienia dziecka, o ile przewyciężenie kryzysowej sytuacji rodzinnej okaże się niemożliwe, stoi w prostej zależności od jego wieku. Zarówno obecne zapisy ustawy jak i zapowiadane w projektach nowelizacji istotnie ograniczają możliwość umieszczania i przebywania dzieci młodszych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Zapewnienie właściwej i zgodnej z zapisami ustawy formy pieczy dla dzieci młodszych stanowić będzie istotne wyzwanie w nowej perspektywie czasowej Programu.

Tab.10Piecza rodzinna. Szczecin - wiek dzieci. Stan na 30.06. 2018 r.

Kategoria wiekowa	Razem	rodziny spokrewnione	rodziny niezawodowe	rodziny zawodowe typu pogotowia	inne rodziny zawodowe	rodzinne domy dziecka
do 1 roku	11	1	0	9	1	0
1- 3 lata	56	15	8	26	5	2
4-6 lat	89	46	8	16	9	10
7-10 lat	151	82	18	12	9	30
razem poniżej10 lat	307	144	34	63	24	42
razem powyżej 10 lat	353	226	84	0	6	37
powyżej 18 lat	150	117	28	0	1	4
Łącznie	810	487	146	63	31	83

Tab.11Piecza instytucjonalna. Szczecin - wiek dzieci. Stan na 30.06.2018 r.

Kategoria wiekowa	Razem	placówki socjalizacyjne	placówki interwencyjne	placówki specjalistyczno - terapeutyczne	placówki typu rodzinnego
do 1 roku	3	1	2	0	0
2-3 lata	9	1	8	0	0
4-6 lat	14	5	9	0	0
7-10 lat	28	9	17	0	2
Razem poniżej10 lat	54	16	36	0	2
Powyżej 10 lat mniej niż 18	146	90	22	23	11
Powyżej 18 lat	1	1	0	0	0
Łącznie	201	107	58	23	13

W tym kontekście zwraca uwagę fakt, że w placówkach typu rodzinnego, których ograniczenia w zakresie wieku dzieci nie dotyczą, praktycznie dzieci młodszych nie ma. Wygaśnięcie, likwidacja, bądź przekształcanie placówek tego typu, jakie miało miejsce w ostatnich latach, wskazuje, że ta forma pieczy, zawieszona pomiędzy formami instytucjonalnymi, a rodzinnymi raczej wyczerpuje już swoje możliwości, a w przyszłości ewentualni nowi kandydaci raczej winni być nakłaniani do tworzenia rodzinnych domów dziecka sensu stricte.

W jedynej na terenie Szczecina placówce specjalistyczno-terapeutycznej, w ogóle nie ma dzieci poniżej 10 roku życia, a ponad 90 % z nich przebywa w pieczy zastępczej ponad 3 lata. Praktycznie eliminuje to możliwość kierowania do takiej szczególnej formy wsparcia kolejnych dzieci z rozpoznanymi potrzebami szczególnej specjalistycznej formy wsparcia.

W szczególności dotyczy to dzieci z normą intelektualną ale ze stwierdzonymi różnymi postaciami zaburzeń rozwoju emocjonalnego i społecznego.

Dla dzieci takich, szczególnie trudno znaleźć rodzinne formy pieczy. Ponadto najczęściej w przypadku takich właśnie dzieci dochodzi do zniechęcenia rodziców zastępczych do kontynuowania swojej roli, bądź konieczności pilnego znajdowania innego miejsca pieczy w sytuacji ostrego konfliktu opiekuna z podopiecznym.

W obecnej regulacji prawnej pobyt dziecka poniżej 10 roku życia w pieczy instytucjonalnej jest możliwy o ile związany jest z jego interwencyjnym zabezpieczeniem, dotyczy rodzeństwa dziecka albo szczególnych wskazań związanych z jego potrzebami zdrowotnymi. Powinien być możliwie krótkotrwały ale jest możliwy i dopuszczalny. W planowanej nowelizacji przesłanki do takiego ewentualnego pobytu w pieczy instytucjonalnej są mocno ograniczone. Dlatego w tabelach kategoria wiekowa dzieci młodszych jest szczególnie wyeksponowana.

Dla trafnego zaplanowania działań w kolejnej perspektywie czasowej w niniejszej diagnozie sporządzono porównawcze zestawienie liczby dzieci w różnych kategoriach wiekowych dla roku 2015 i 2018

Tab.12 Zmiany struktury wiekowej dzieci w pieczy zastępczej w roku 2015 i 2018

Kategoria wiekowa	Liczba dzieci w pieczy zastępczej razem		Liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej		Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	
	Rok 2015	Rok 2018	Rok 2015	Rok 2018	Rok 2015	Rok 2018
do 1 roku	25	17	23	14	2	3
2-3 lata	84	65	69	56	15	9
4-6 lat	112	103	98	89	14	14
7-13 lat	376	362	285	292	91	70
powyżej 13 lat mniej niż 18	363	463	226	359	137	104
powyżej 18 lat	98	151	83	150	15	1
Łącznie	1058	1161	784	960	274	201

W powyższym porównaniu zestawiono liczbę dzieci w kilku kategoriach wiekowych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ze względu na brak precyzyjnych danych dotyczących kategorii wiekowej do 10 lat w zestawieniach i sprawozdaniach z 2015 r. przyjęto dla obu okresów te same kategorie. Z zestawienia tego widać, że zmniejsza się liczba dzieci młodszych i to zarówno w rodzinnej jak i instytucjonalnej formie pieczy, rośnie natomiast w starszych kategoriach wiekowych, przy czym najbardziej zauważalnym jest wzrost liczby osób pełnoletnich pozostających w rodzinnej pieczy zastępczej. Tendencja taka, o ile będzie miała charakter trwały jest z pewnością tendencją pożądaną, bowiem zapowiadane zmiany ustawowe istotnie ograniczą możliwość umieszczania dzieci młodszych w pieczy zastępczej, a z pewnością w pieczy instytucjonalnej. Ale nie można z góry wykluczyć hipotezy, że stopień rozeznania i podjętych działań na rzecz dzieci młodszych jest obecnie mniej wnikliwy. Nie można też wykluczyć, że większy niż kiedyś zakres pomocy materialnej dla rodzin z dziećmi silniej niż uprzednio motywuje do wywiązania się z roli rodzica, choć oczywiście nie gwarantuje, że rola ta będzie realizowana w sposób nie budzący obaw i bez zagrożeń dla dziecka. Ujawniane niekorzystne zjawiska i tendencje w starszym wieku dziecka mają już charakter wieloprotymowy i wymagający specjalistycznych narzędzi

diagnostycznych i naprawczo-terapeutycznych i często wiążą się z zagrożeniami o relatywnie niedawnym rodowodzie: dopalacze, uzależnienia behawioralne, zachowania autoagresywne itp.

Brak dzieci powyżej 18 roku życia w pieczy instytucjonalnej sygnalizuje, że wśród osób usamodzielnianych rosnąć będzie liczba osób słabo przygotowanych do tej samodzielności. Możliwość pobytu w mieszkaniach chronionych bezpośrednio po uzyskaniu pełnoletniości jest bardzo pożądana i obiecująca ale dla wielu młodych osób okazuje się trudnym i niełatwym wyzwaniem o ile nie była poprzedzona odpowiednim do niej przygotowaniem.

4. Czas pobytu w pieczy zastępczej

Tab.13 Czas pobytu w rozmaitych formach pieczy w Szczecinie. Stan na 30.06. 2018 r

	Wyszczególnienie	Okres pobytu, liczba dzieci , procentowa wartość z liczby ogółem				
		dzieci w pieczy zastępczej ogółem	do 3 miesięcy	powyżej 3 m-cy do roku	powyżej roku do 3 lat	powyżej 3 lat
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rodziny zastępcze spokrewnione	487	8 - 1,64 %	27 - 5,55 %	70 - 14,37 %	382 - 78,44 %
2.	Rodziny zastępcze niezawodowe	153	3-1,96 %	16 - 10,46 %	25- 16,34 %	109 -71,24 %
3	Rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję:	94	13 - 13, 83 %	26-27,66 %	32- 34,04 %	23 - 24,47%
3.1.	pogotowia rodzinnego	63	13 - 20,63 %	25 - 39,69 %	22- 34,92 %	3 - 4, 76 %
3.2.	specjalistyczną	8	0 - 0 %	0 - 0%	0- 0 %	8 - 100 %
4.	Rodzinne domy dziecka	83	0 - 0 %	19- 22,89 %	9 - 10,84 %	55 - 66, 27 %
5.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze, z tego pełniące funkcję:	201	28 - 13,94 %	50- 24,87 %	48- 23,88 %	75- 37,31%
5.1.	socjalizacyjną	107	9- 8,41 %	25 -23,36 %	32- 29, 91 %	41 - 38, 32 %
5.2.	interwencyjną	58	18 - 31,03 %	25 - 43,10%	14- 24,14 %	1 - 1, 73 %
5.3.	specjalistyczno-terapeutyczną	23	1 - 4,35 %	0 - 0 %	1 -4,35 %	21 - 91, 30 %
5.4.	rodzinną	13	0 - 0 %	0 - 0 %	1 - 7,7 %	12 - 92,30 %
	Łącznie we wszystkich formach pieczy	1018	52 - 5,11 %	138-13,56%	184-18,07%	644- 63,26%

Dla wielu dzieci piecza zastępcza staje się miejscem długotrwałego pobytu. Ponad 63 % dzieci w pieczy zastępczej na terenie Szczecina przebywa w niej ponad 3 lata. Podobnie 100 % dzieci w specjalistycznych rodzinach, ponad 92 % w placówkach typu rodzinnego, 91, 30 % w placówce specjalistycznej. O ile placówki interwencyjne i ich odpowiednik w pieczy rodzinnej jakim są rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, relatywnie krótko zajmują się umieszczonym dzieckiem, to wszelkie formy pieczy specjalistycznej, także ze względu na małe szanse adopcyjne stają się na ogół miejscem trwałego pobytu.

W kontekście tych danych warto odnotować, że w pieczy rodzinnej na terenie Szczecina na 817 dzieci, pełną kwalifikację do adopcji posiada obecnie 53 dzieci. Liczba dzieci z uregulowaną sytuacją prawną (pozbawienie władzy rodzicielskiej, ograniczenie władzy po zakończeniu trybu tymczasowego)wynosi 556. To znaczy, że 254 dzieci znajduje się aktualnie, w tzw. trybie tymczasowym.

Pobyt w pieczy instytucjonalnej, w placówce interwencyjnej, powinien trwać, zgodnie z art. 103 ustawy, do 3 miesięcy, a jedynie w szczególnych sytuacjach może być przedłużony na

czas trwającego postępowania sądowego. Z danych zawartych w tabeli wynika, że jedynie 31,03 % dzieci przebywa w takiej formie w okresie krótszym niż 3 miesiące.

Pobyt w rodzinnej formie, będącej odpowiednikiem placówki interwencyjnej, czyli rodzinie pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, nie powinien przekraczać 4 miesięcy, a w uzasadnionych przypadkach może być dłuższy ale maksymalnie do czasu zakończenia postępowania sądowego. Tylko dla 60,32 % dzieci pobyt w pogotowiu rodzinnym jest krótszy niż 1 rok.

5. Przyczyny pobytu w pieczy zastępczej

Tab. 14 Najczęstsze przyczyny pobytu w pieczy zastępczej - na podstawie sprawozdania rzeczowo finansowego za okres I półrocza 2018 r. wg stanu na 30.06. 2018 r.

	Główna przyczyna pobytu w pieczy zastępczej	Ogółem w pieczy zastępczej	w tym w pieczy rodzinnej	w tym w pieczy instytucjonalnej	% udział przyczyn z kategorii ogółem
1	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	533	462	71	52,72 %
2	uzależnienia	302	198	104	29,87 %
3	sieroctwo, półsieroctwo dziecka	64	53	11	6,33 %
4	przemoc w rodzinie	32	20	12	3,17 %
5	choroba przewlekła niepełnosprawność rodzica	18	17	1	1,78 %
6	pobyt poza krajem rodzica	10	9	1	0,99 %
7.	inne	52	51	1	5,14 %
	Razem	1011	810	201	100 %

Określenie przyczyny pobytu odnosi się do kluczowej okoliczności, a jej ustalenie w wielu wypadkach jest wynikiem subiektywnego wyboru przyczyny uznanej za główną. Realnie, w większości sytuacji, przyczyny są złożone i uwarunkowane wielopropblemowo. W obu formach pieczy zastępczej najliczniejsze są sytuacje uwarunkowane uzależnieniami, a przynajmniej skłonnością do nadużywania alkoholu i bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, a często także bezradnością życiową oraz bardzo niskimi kompetencjami rodzicielskimi. Przemoc w rodzinie, wskazana jako główna przyczyna, najczęściej odnosi się do drastycznych sytuacji przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej. Bardzo wiele sytuacji mogłoby być zidentyfikowane jako przemoc przez zaniedbanie. Przyczyny społeczne, takie jak bezrobocie i ubóstwo w rzeczywistości stanowią nikły procent, a ponadto te akurat powody, o ile nie towarzyszy im uzależnienie, są w dzisiejszych realiach i ofertach pomocy takim rodzinom relatywnie najłatwiejsze do przezwyciężenia. Tym bardziej, że zakres materialnego wsparcia dla rodzin z dziećmi istotnie się w ostatnim okresie rozszerzył, a wszelkie statystyki odnotowują istotną redukcję skali ubóstwa. Wśród innych przyczyn znajdują się pozostawienie w szpitalu, poważna niepełnosprawność dziecka, bądź jego choroba przewlekła, a także porzucenie dziecka. Sieroctwo i półsieroctwo rzadko stanowi przyczynę pobytu w pieczy zastępczej. Pełne sieroctwo dotyczy jedynie 20 dzieci, a półsieroctwo najczęściej dotyczy śmierci tego z rodziców, który sprawował faktyczną opiekę nad dzieckiem.

6. Dzieci o specjalnych potrzebach

Tab. 15 Podopieczni pieczy zastępczej - potrzeby specjalne

Rodzaj pieczy zastępczej	Przebywający całodobowo w innych instytucjach MOW, MOS, schroniska dla nieletnich	Posiadający orzeczenia o niepełnosprawności	Uczniowie szkół specjalnych	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego
Rodziny spokrewnione	14	27	13	31
Rodziny niezawodowe	3	13	3	11
Rodziny zawodowe	0	21	7	17
Rodzinne domy dziecka	3	13	8	11
Łącznie piecza rodzinna	20	74	31	70
Placówki interwencyjne	6	3		4
Placówki socjalizacyjne	27	3	7	32
Placówki specjalistyczno-terapeutyczne	14	3	4	8
Placówki typu rodzinnego	1	0	0	0
Łącznie piecza instytucjonalna	48	9	11	44
RAZEM	68	83	42	114

Z powyższego zestawienia wynika, że aż 68 podopiecznych pieczy zastępczej w Szczecinie przebywa równolegle w innych formach opieki i wychowania, najczęściej oświatowych. Koordynacja działań wobec dziecka i na jego rzecz oraz pracy z jego rodziną biologiczną w takich sytuacjach, przy udziale 2 podmiotach z różnych sektorów stanowi szczególną trudność i wyzwanie.

O ile pobyt w specjalistycznych całodobowych formach kształcenia, opieki i resocjalizacji jest znacznie częstszy w wypadku pieczy instytucjonalnej, to już fakt potwierdzenia niepełnosprawności dziecka formalnym orzeczeniem jest w takim przypadku znacznie rzadszy.

Decyduje o tym wiele czynników, przekładający się na wysokość należnych świadczeń fakt uzyskania dla dziecka orzeczenia o niepełnosprawności, ale też szczególna trudność dobrego zaopiekowania się dzieckiem z niepełnosprawnością przez jego rodziców, czy opiekunów zastępczych i związane z tym mniejsze szanse na przenosiny z pieczy instytucjonalnej do rodzinnej.

W zgodnej opinii zarówno wychowawców zatrudnionych w pieczy instytucjonalnej, jak i zawodowych rodziców zastępczych zwiększa się liczba dzieci z różnymi zaburzeniami rozwoju o charakterze emocjonalnym i społecznym, wobec których system edukacyjny okazuje się mało skuteczny, a trafność ich zdiagnozowania pozostawia wiele do życzenia.

O ile dzisiaj nie jest odczuwany brak miejsc dla dzieci wymagających z racji niepełnosprawności, miejsc pobytu wolnych od barier technicznych, to miejsce dla dziecka wymagającego stałej konsultacji psychiatrycznej i takiej specjalistycznej opieki medycznej w trakcie pobytu w pieczy zastępczej jest bardzo trudne do pozyskania.

7. Odplyw i naplyw dzieci z pieczy zastępczej

Zapotrzebowanie na usługi opieki zastępczej, skala pieczy zastępczej, dynamika zmian, specyfika poszczególnych form pieczy zastępczej, prognoza potrzeb jest ściśle powiązana zdanymi dotyczącymi napływu i odpływu do pieczy zastępczej. Dane te obejmują zarówno przepływy pomiędzy poszczególnymi formami pieczy ale kluczowe są, przede wszystkim, dane dotyczące nowych dzieci w pieczy zastępczej i definitywnego opuszczenia pieczy zastępczej.

Tabela 16 Napływ do pieczy zastępczej - I połowa 2018 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Ogółem	w rodzinach zastępczych spokrewnionych	w rodzinach zastępczych niezawodowych	w rodzinach zastępczych zawodowych	w rodzinnych domach dziecka	w instytucjonalnej pieczy zastępczej
1.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z tego:	137	28	8	27	11	63
1.1.	z rodziny naturalnej	77	22	4	14	4	33
1.2.	z rodzinnej pieczy zastępczej	13	2	2	6	0	3
1.3.	z instytucjonalnej pieczy zastępczej	40	3	2	1	7	27
1.4.	inne	7	1	0	6	0	0

Tab. 17 Odplyw z pieczy zastępczej - I połowa 2018 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	z rodzin zastępczych spokrewnionych	z rodzin zastępczych niezawodowych	z rodzin zastępczych zawodowych	z rodzinnych domów dziecka	z instytucjonalnej pieczy zastępczej
1	Dzieci do 18 roku życia z tego, które:	110	12	3	30	8	57
1.1.	powróciły do rodziny naturalnej	40	6	2	7	2	23
1.2.	zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	20	1	0	13	0	6
1.3.	zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	28	0	0	0	2	26
1.4.	zostały przysposobione	14	1	0	10	3	0
1.6.	Inne*	8	4	1	0	1	2
2	Dzieci powyżej 18 roku życia z tego, które:	37	11	2	0	3	21
2.2.	założyły własne gospodarstwo domowe **, w tym:	37	11	2	0	3	21
2.2.1.	wyjechały za granicę	1	0	0	0	0	1
2.3.	Inne	0	0	0	0	0	0

* w kategorii tej ujmowane są sytuacje związane z opuszczeniem pieczy zastępczej na terenie |Szczecina

** niezależnie czy poprzez powrót do rodziny biologicznej czy odrębne zamieszkanie

Dane z relatywnie krótkiego okresu, jakim jest ostatnie półrocze objęte już okresowym sprawozdaniem rzeczowo- finansowym, nie pozwalają na wyciąganie daleko idących wniosków. Dlatego poniżej zamieszczone zbiorcze, syntetyczne, dane z okresu realizacji Programu w latach 2016- 2018 oraz porównawczo z roku 2015.

Tab. 18 Zbiorcze zestawienie napływu do pieczy zastępczej z rodzin naturalnych w latach 2015 - 2018

Napływ z rodziny naturalnej*	Forma pieczy	Ogółem 2016 - 2018	2015	2016	2017	2018
	Do pieczy rodzinnej	313	123	130	132	51
	Do pieczy instytucjonalnej	178	46	68	77	33
RAZEM		491	169	198	209	84

* obejmuje także dzieci pozostawione w szpitalu po urodzeniu

Tab. 19 Zbiorcze zestawienie odpływu z pieczy zastępczej w latach 2016 - 2018

Kierunek odpływu	Forma pieczy	Ogółem 2016-2018	2015	2016	2017	2018 I połowa
Powrót do rodziny naturalnej	z pieczy rodzinnej	82	40	25	40	17
	z pieczy instytucjonalnej	91	20	35	33	23
	Razem	173	60	60	73	40
Przysposobienie	z pieczy rodzinnej	88	39	34	40	14
	z pieczy instytucjonalnej	9	5	6	3	0
	Razem	97	44	40	43	14
Usamodzielnienie	z pieczy rodzinnej	109	52	49	44	16
	z pieczy instytucjonalnej	72	15	26	29	17
	Razem	181	67	75	73	33
	Ogółem łącznie	451	171	175	189	87

Z danych tych widać, że różnice wartości niektórych wskaźników dla ostatnich lat są dość zbliżone, choć napływ do pieczy zastępczej, zarówno instytucjonalnej jak i rodzinnej, stale się zwiększał. Malą liczbą usamodzielnianych z rodzinnych form, a rosła z pieczy instytucjonalnej, znajduje to potwierdzenie w danych o wzroście liczby pełnoletnich w rodzinnych formach pieczy i spadku w pieczy instytucjonalnej. Liczba przysposobień nie pozwala na stwierdzenie, że mamy tu czynienia z jakimś wyraźnie zarysowanym trendem.

Jednym z wniosków płynących z analizy tych danych jest przekonanie, że wysokie zapotrzebowanie na usługi pieczy zastępczej, przynajmniej przez 3 letni okres kolejnego programu rozwoju pieczy na lata 2019 - 2021 będzie utrzymane.

8. Zmiany w organizacji i strukturze pieczy zastępczej

Poniższa tabela zestawia dane dotyczące pieczy instytucjonalnej na terenie Szczecina wraz z informacjami o tych placówkach, które niezależnie od zakresu i charakteru zapowiedzianej nowelizacji ustawy, na podstawie już istniejących regulacji będą musiały ulec zmianom i przekształceniom.

Tab. 20. Struktura pieczy instytucjonalnej na terenie Szczecina

Rodzaj placówki	Status	Liczba placówek	Liczba miejsc	Zgodność liczby miejsc ze standardem ustawy	Uwagi
Placówka interwencyjna	Publiczna	2	53	Nie	Przyjęto, że placówka „Tęczowy domek” jest faktycznie placówką

					interwencyjną
Placówka socjalizacyjna	8 Publicznych i niepubliczna	9	112	Tak	Część placówek socjalizacyjnych ma obecnie mniejszą liczbę miejsc niż maksymalna dopuszczalna ustawą ze względu na warunki lokalowe
Placówka specjalistyczno - terapeutyczna	Publiczna	1	28	Nie	Wielu podopiecznych tej placówki jest jednocześnie podopiecznymi innych całodobowych placówek oświatowych
Placówka typu rodzinnego	Niepubliczna	2	13	Tak.	Od momentu zlecenia tego zadania podmiotom niepublicznym liczba placówek zmniejszyła się z 5 do 2
Razem		14	206		

Ze względu na zauważalne zmiany w strukturze wiekowej podopiecznych rodzinnej pieczy zastępczej i przewidywane w kontekście przekształceń pieczy instytucjonalnej, zwiększone zapotrzebowanie na usługi pieczy rodzinnej, poniżej zestawiono liczbę dzieci i pełnoletnich w odniesieniu do rozmaitych form rodzinnej pieczy zastępczej w Szczecinie.

Tab. 21 Struktura podopiecznych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Szczecina

Kategorie	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe typu pogotowia	Pozostałe rodziny zawodowe	Rodzinne domy dziecka
Liczba dzieci	370	118	63	30	79
Liczba przebywających pełnoletnich	117	28	0	1	4
Ogółem	487	146	63	31	83
% pełnoletnich	24,02 %	19,18 %	0 %	3,23 %	4,82 %

Postulowany od dawna i zakładany kierunek przekształceń pieczy w stronę rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej wyrażony jest poniżej w danych dotyczących powstających i likwidowanych form poszczególnych rodzajów pieczy zastępczej.

Tab. 22 Zmiany liczebności rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie Szczecina

Forma pieczy	Ogółem	Zmiany liczebności w latach					
		2016		2017		do 30. 06. 2018	
		powstałe	rozwiązane	powstałe	rozwiązane	powstałe	rozwiązane
Rodziny spokrewnione	399	55	44	36	33	24	16
Rodziny niezawodowe	127	15	13	22	20	9	4
Rodziny zawodowe	22	2	1	5	5	2	1
Rodzinne domy	13	1	0	1	1	1	0

dziecka							
---------	--	--	--	--	--	--	--

Zakładanemu wzrostowi rodzin zawodowych i niezawodowych, który usiłowano osiągnąć poprzez kampanie promocyjne, zwiększenie częstotliwości szkoleń, poprawę warunków funkcjonowania zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, towarzyszył niestety poniekąd naturalny proces wygaszania działalności niektórych rodzin zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka. Dlatego efekt finalny tych zabiegów nie przynosi oczekiwanego efektu.

Ponadto liczba dzieci w zawodowych rodzinnych formach pieczy zastępczej jest często wyższa niż określona w standardach ustawy.

Tab. 23 Liczebność dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej - Szczecin stan na 30.06.2018 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Ogółem
1.	Rodziny zastępcze spokrewnione, z tego:	399
1.1.	z 1 przyjętym dzieckiem	330
1.2.	z 2 przyjętymi dziećmi	52
1.3.	z 3 i więcej przyjętymi dziećmi	17
2.	Rodziny zastępcze niezawodowe, z tego:	127
2.1.	z 1 przyjętym dzieckiem	111
2.2.	z 2 przyjętymi dziećmi	13
2.3.	z 3 przyjętymi dziećmi	3
2.4.	z 4 i więcej przyjętymi dziećmi	0
3.	Rodziny zastępcze zawodowe, z tego:	8
3.1.	bez dziecka	1
3.2.	z 1 przyjętym dzieckiem	0
3.3.	z 2 przyjętymi dziećmi	2
3.4.	z 3 przyjętymi dziećmi	1
3.5.	z 4 i więcej przyjętymi dziećmi	4
4.	Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, z tego:	11
4.1.	bez dziecka	0
4.2.	z 1 przyjętym dzieckiem	0
4.3.	z 2 przyjętymi dziećmi	0
4.4.	z 3 przyjętymi dziećmi	0
4.5.	z 4 i więcej przyjętymi dziećmi	11
5.	Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne, z tego:	3
5.1.	bez dziecka	0
5.2.	z 1 przyjętym dzieckiem	1
5.3.	z 2 przyjętymi dziećmi	1
5.4.	z 3 przyjętymi dziećmi	0
5.5.	z 4 i więcej przyjętymi dziećmi	1
6.	Rodzinne domy dziecka, z tego:	13
6.1.	bez dziecka	0
6.2.	z 1-3 przebywającymi dziećmi	0
6.3.	z 4-8 przebywającymi dziećmi	10
6.4.	z 9 i więcej przebywającymi dziećmi	3

Z powyższego zestawienia widać, że jedynie w rodzinach zawodowych istnieje realna możliwość pobytu większej liczby dzieci. W kontekście ograniczeń dla pieczy instytucjonalnej i przytoczonej w niniejszej diagnozie liczby rodzeństw, rozwój rodzinnych form pieczy dla zapewnienia zgodnej ze standardami ustawy form pobytu będzie możliwy tylko w przypadku zwiększenia takich form. Liczba dzieci w rodzinach pełniących funkcje pogotowia we wszystkich 11 rodzinach jest większa niż dopuszczalna ustawowo dla tej formy liczba 3 dzieci.

9. Usamodzielniani z pieczy zastępczej

Tab. 24 Udzielone świadczenia usamodzielnianym wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2016-2018 - dane własne MOPR

2016 rok	Forma pieczy			
	Rodzinna piecza zastępcza		Instytucjonalna piecza zastępcza *	
	liczba osób	liczba świadczeń	liczba osób	liczba świadczeń
pomoc na kontynuowanie nauki	148	1372	47 +15	403 + 148
pomoc na usamodzielnienie	21	21	13 + 1	13 + 1
pomoc na zagospodarowanie	35	35	13 + 2	13 + 2
Ogółem wartość w zł	871 137		391 338	
Pobyt w mieszkaniu chronionym	36 osób			
2017 rok	Forma pieczy			
	Rodzinna piecza zastępcza		Instytucjonalna piecza zastępcza *	
	Liczba osób	liczba świadczeń	liczba osób	liczba świadczeń
pomoc na kontynuowanie nauki	142	1245	76	587
pomoc na usamodzielnienie	19	19	5	5
pomoc na zagospodarowanie	17	17	15	15
Ogółem wartość w zł	752 909		357 462	
Pobyt w mieszkaniu chronionym	43 osoby			
2018 rok (do 30 .06.)	Forma pieczy			
	Rodzinna piecza zastępcza		Instytucjonalna piecza zastępcza*	
	liczba osób	liczba świadczeń	liczba osób	liczba świadczeń
pomoc na kontynuowanie nauki	106	606	56	284
pomoc na usamodzielnienie	10	10	6	6
pomoc na zagospodarowanie	7	7	7	7
Ogółem wartość w zł	376 603		233 936	
Pobyt w mieszkaniu chronionym	33 osoby			

* łącznie z usamodzielnianymi z innych instytucji niż piecza instytucjonalna

O ile świadczenia pieniężne na zagospodarowanie i usamodzielnienie mają charakter jednorazowy, to pomoc na kontynuowanie nauki jest przyznawana na cały okres jej trwania.

Dlatego objętymi tym instrumentem wsparcia jest w każdym roku wielokrotnie więcej niż liczba dzieci opuszczających w dany miesiąc pieczę.

Pomoc dla usamodzielnianych przebywających nadal w formach pieczy nie jest przyznawana, ich potrzeby finansowane są poprzez świadczenia, które otrzymuje rodzina.

Pomoc w zakresie uzyskania mieszkania jest realizowana na zasadach ogólnych przydziału mieszkań komunalnych, co praktycznie dla tej młodzieży oznacza, że nie w każdym roku mają możliwość złożenia wniosku o taki lokal, ponadto czas oczekiwania na rozpatrzenia wniosku wynosi ponad 2 lata, a standard oferowanych lokali jest najczęściej wyjątkowo niski.

Dlatego uzupełniająco powstał we współpracy z Szczecińskim TBS dedykowany usamodzielnianym z pieczy zastępczej program mieszkaniowy „Dom na Start”.

Samodzielne mieszkania z tego programu otrzymało jak dotąd 8 osób.

Od 1 stycznia 2019 roku prowadzenie mieszkań chronionych dla usamodzielnianych podopiecznych pieczy zastępczej będzie zadaniem realizowanym przez MOPR (dotychczas zadanie Centrum Opieki nad Dzieckiem).

Dodatkowym wsparciem dla osób usamodzielnianych jest realizowany od kilku lat, we współpracy z Fundacją Robinson Crusoe, program „Wehikuł Usamodzielnienia”.

Program ten, poprzez cykliczne spotkania, obozy treningowe i szkoleniowe, oferowane staże, gry symulacyjne, wzmacnia potencjał osób na różnych etapach usamodzielnienia, wyposażając je zarówno w umiejętności i wiedzę praktyczną ale też stwarzając impulsy i inspiracje do poznawania i rozwijania własnych możliwości, pracy nad sobą i swoją przyszłością.

Od kilku lat działania wspierające dla usamodzielnianych realizowane są także w ramach działań projektowych, najpierw „Aktywna Integracja w Szczecinie”, a obecnie także w ramach projektu „Kreator Bezpieczeństwa”. Działania te mają charakter wspierający, pozwalają trafniej rozpoznać swoje mocne i słabe strony, rozwinąć zainteresowania i umiejętności społeczne, zapewniają wsparcie edukacyjne i doradcze.

Ze względu na wzrost liczby osób w wieku dorastania w pieczy zastępczej zakłada się, że potrzeby w zakresie wspierania usamodzielnianych będą nasilone, a ich skalą w najbliższych latach będzie rosnąca. Przyczynią się do tego z pewnością zmiany zapisów ustawowych, kładące nacisk na skuteczność usamodzielniania i monitorowanie sytuacji osób opuszczających pieczę zastępczą.

W ocenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, szczególnie ważnym komponentem przygotowania do samodzielności, który warto rozwijać, jest oferowanie staży i praktyk zawodowych, także dla osób pozostających jeszcze w pieczy, bowiem młodzieży tej częstokroć brak jest pozytywnych wzorców związanych z pracą, zatrudnieniem jako narzędziami samorealizacji.

Zmieniający się rynek pracy bardziej będzie skłonny do aktywnego wyszukiwania potencjalnych przyszłych pracowników i oferowania niejako „dedykowanego” określonym grupom kandydatów możliwości podnoszenia kwalifikacji i aktywności zawodowej.

Utrzymanie dodatkowego wsparcia dla usamodzielnianych jest z pewnością pożądane ale proces usamodzielnienia, szczególnie dla osób długotrwale przebywających w pieczy zastępczej, powinien w większym stopniu niż dotychczas angażować ich wychowawców, rodziców zastępczych i opiekunów usamodzielnienia.

10. Finansowanie pieczy zastępczej

Finansowanie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym powiatu. Jej koszty niezmiennie rosną, bo przy podobnej, wysokiej skali pieczy zastępczej rosną jej jednostkowe koszty, a wprowadzane standardy i wymogi te koszty podnoszą. Wzrost wydatków na pieczę rodzinną, to także świadczenia z „Programu 500 +”. Koszt ten w całości finansowany jest ze środków budżetu Państwa. Wpływy od innych samorządów z tytułu sprawowania pieczy dla dzieci spoza Szczecina są mniejsze niż wydatki na pobyt dzieci szczecińskich na terenie innych powiatów. Wpłaty osób zobowiązanych za pobyt dziecka w pieczy są trudno ściągalne, zakres ich zobowiązań jest istotnie niższy niż koszty sprawowania pieczy. Znaczny zakres wydatków związanych z funkcjonowaniem pieczy zastępczej jest ponoszony poza działem klasyfikacji budżetowej 855 Rodzina np. koszty zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, inne niż wynagrodzenia koordynatorów koszty osobowe organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Tab. 25 Wydatki ogółem w zł niezależnie od źródła finansowania:

L.p.	Kategoria	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018 I półrocze
1.	Rodzinna piecza zastępcza -rozdział 85508	12 864 881	17 013 338	18 079 584	8 909 600
2.	Instytucjonalna piecza zastępcza -rozdział 85510	15 169 641	16 234 624	16 482 800	8 631 948
	Wydatki ogółem	28 034 522	33 247 962	34 562 384	17 541 548
	W tym na zadanie zlecone	12 000	3 241 729	4 198 114	2 068 063

W rozdziale 85510 - w kwotach tych ujęte są koszty funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych dla których Miasto Szczecin jest organem prowadzącym, placówek prowadzonych na zlecenia Miasta Szczecin, rozliczenia z innymi jednostkami samorządu terytorialnego za pobyt dzieci dla których Miasto Szczecin jest powiatem właściwym, wydatkami na świadczenia dla usamodzielnianych z instytucjonalnej pieczy zastępczej i innych instytucji (wybrane placówki oświatowe, schroniska dla nieletnich).

W rozdziale 85508 - świadczenia i wynagrodzenia dla rodzinnej pieczy zastępczej, wynagrodzenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, rozliczenia z innymi jednostkami samorządu terytorialnego za pobyt w rodzinnej pieczy zastępczej poza powiatem, świadczenia dla osób usamodzielnianych z rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania zlecone w tym obszarze to pobyt dzieci cudzoziemskich w pieczy zastępczej, a przede wszystkim świadczenie 500 + dla dzieci pieczy zastępczej, a poczynając od roku 2018 także świadczenie „Dobry start”.

Wydatki ze środków własnych mają zdecydowanie przeważający charakter. Dodatkowe środki, to we wszystkich latach realizacji Programu dotacje z MRPiPS na dofinansowanie zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, przyznawane w procedurze konkursowej, w trakcie trwającego roku budżetowego, w oparciu o zmienione corocznie kryteria i przy braku pewności ich otrzymania w kolejnych latach.

Wydatki w rozdziale rodziny zastępcze rosną szybciej niż w rozdziale placówki opiekuńczo-wychowawcze, na co największy wpływ ma „Program 500 +” obejmujący dzieci w tej formie pieczy oraz zmiany legislacyjne rozszerzające katalog świadczeń, uprawnień oraz

jednostkowe stawki odnośnie rodzicielstwa zastępczego. Niemniej porównanie liczby dzieci w pieczy instytucjonalnej i rodzinnej oraz poziom tych wydatków jednoznacznie wskazuje na znacznie kosztowniejszy wymiar instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Od 2017 r wydatki te ujmowane są w nowoutworzonym dziale klasyfikacji budżetowej 855 – Rodzina

Ze względu na tożsamy w wypadku Szczecina charakter gminy i powiatu całość kosztów jest w kolejnych budżetach miasta ujmowana w części dotyczącej zadań powiatu . Upraszcza to planowanie i sprawozdawczość ale też utrudnia porównanie skali wydatków na działania wspierające rodziny i wydatki partycypujące gminy na organizację i funkcjonowanie pieczy zastępczej, która zawsze jest pochodną skuteczności wspierania rodzin, by ograniczyć pobyty w pieczy zastępczej do absolutnie koniecznego minimum.

11. Wybrane aktywności na rzecz pieczy zastępczej

Dla zobrazowania działań i skali przedsięwzięć podejmowanych na rzecz funkcjonującej pieczy zastępczej w poniższej tabeli zestawione wybrane aktywności wraz z adekwatną dla nich miarą działań realizowanych w ostatnim pełnym roku, tj. 2017 z zamkniętą już sprawozdawczością :

Tab. 26

L.p.	Rodzaj działania, aktywności	Skala działań
1.	Decyzje administracyjne o przyznaniu świadczenia	911 decyzji
2.	Skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych	170 skierowań
3.	Decyzje w sprawie odpłatności za pobyt w pieczy	748 decyzji
4.	Decyzje w sprawie świadczeń z „500 +”	838 decyzji
5.	Opracowanie planów pomocy dziecku i ich modyfikacja	251 planów , 238 modyfikacji
6.	Organizacja posiedzeń okresowej oceny sytuacji dziecka	1351 posiedzeń
7.	Udział w okresowych ocenach w pieczy instytucjonalnej	333 posiedzenia
8.	Sporządzenie oceny rodziny zastępczej	191 ocen
9.	Specjalistyczne wsparcie i doradztwo	300
10.	Sporządzanie opinii o kandydatach na rodziny zastępcze	71 opinii
11.	Zgłoszenie dzieci do Ośrodka Adopcyjnego	89 zgłoszeń
12.	Opinie psychologiczne o kandydatach i funkcjonujących rodzinach zastępczych	112 opinii
13.	Opinie o zasadności pobytu w pieczy	1341 opinii
14.	Umowy z rodzinami zawodowymi i osobami do pomocy w tych rodzinach	163 umowy
15.	Porozumienia z innymi powiatami w sprawie pobytu dzieci	50 porozumień
16.	Decyzje dot. wsparcia usamodzielnianych	359 decyzji
17.	Decyzje dot. pobytu i odpłatności w mieszkaniach chronionych	131 decyzji
18.	Wywiady środowiskowe z usamodzielnianymi	235 wywiadów środowiskowych
19.	Pomoc w opracowaniu planów usamodzielnienia	69 planów 246 weryfikacji i korekt planów
20.	Skierowania na szkolenia dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka	173 skierowania
21.	Organizacja szkoleń dla opiekunów usamodzielnienia	2 edycje
22.	Skierowania na kolonie dla dzieci w pieczy zastępczej	132 skierowania
23.	Szkolenia dla kandydatów	4 edycje 52 osoby przeszkolone
24.	Końcowa ocena procesu usamodzielnienia sporządzona z usamodzielnianym	26 końcowych ocen
25.	Organizacja masowych imprez integracyjnych promujących rodzicielstwo	2 imprezy udział w kilkunastu innych

Skala ilościowa tych zadań w odniesieniu do zasobu kadrowego, przewidywanego wzrostu znaczenia rodzinnej pieczy zastępczej i oczekiwanego większego wsparcia dla tego obszaru uzasadnia zawarte w części planistyczno- programowej działania, w zakresie poprawy infrastruktury dla wsparcia i obsługi rodzinnej pieczy zastępczej.

Kierując się zawartym w preambule ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zapisem że :

„Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami” oraz sporządzoną diagnozą stanu i potrzeb, przyjmuje się do realizacji na lata 2019 - 2021 poniższe cele operacyjne i działania Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Szczecinie.

12. Cele i działania w okresie realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Gminy Miasto Szczecin na lata 2019 – 2021

Cel			
1	Promocja i wspieranie alternatywnych wobec pieczy zastępczej form i działań na rzecz dziecka i rodziny		
	Działanie	Wskaźniki realizacji	Realizator
	<p>1.Zwiększanie liczby dzieci kierowanych przez MOPR do placówek wsparcia dziennego.</p> <p>2. Reintegracja rodzin z dziećmi w pieczy zastępczej poprzez asystenturę rodzin i inne formy aktywnego wsparcia dla odzyskania zdolności do powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny.</p> <p>3. Oferowanie wsparcia rodzinom z dziećmi po incydentach związanych z pobytem dziecka w pieczy.</p> <p>4.Pozyskiwanie partnerów dla programów reintegracji rodzin z dziećmi w pieczy zastępczej.</p> <p>5.Promocja i tworzenie warunków do powoływania i funkcjonowania rodzin wspierających.</p> <p>6.Wykorzystanie grup roboczych w procedurze „Niebieskiej karty” dla ograniczania zagrożenia pieczą zastępczą dla dzieci z rodzin z problemem przemocy domowej.</p>	<p>Liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego.</p> <p>Liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego.</p> <p>Liczba dzieci skierowanych przez MOPR do placówek wsparcia dziennego.</p> <p>Liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.</p> <p>Liczba rodzin z dzieckiem w pieczy zastępczej objętych asystenturą.</p> <p>Liczba dzieci po powrocie z pieczy zastępczej objętych wsparciem placówek wsparcia dziennego.</p> <p>Liczba dzieci z rodzin zagrożonych pozbawieniem przez rodziców władzy rodzicielskiej objęta programami reintegracji rodzin.</p> <p>Liczba podmiotów pozarządowych oferująca wsparcie rodzinom w odzyskaniu zdolności do sprawowania pieczy.</p> <p>Liczba rodzin wspierających.</p> <p>Liczb skierowań do placówek wsparcia dziennego zainicjowanych przez grupy robocze.</p>	<p>MOPR Szczecin</p> <p>Podmioty pozarządowe prowadzące placówki wsparcia dziennego,</p> <p>Centrum Opieki nad Dzieckiem</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny d.s.</p> <p>Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p> <p>Wydział Spraw Społecznych UM ,</p> <p>pedagogzy szkolni, kuratorzy,</p> <p>Wydziały Rodzinne Sądów Rejonowych.</p>

2	Zapewnienie pieczy zastępczej w zgodnej ze standardami formach opieki wychowania dzieciom pozbawionym okresowo lub stale środowiska rodzinnego		
	Działania	Wskaźniki realizacji	Realizator
	<p>1.Zmniejszanie liczebności miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych - do 14 miejsc maksymalnie.</p> <p>2.Zwiększanie liczby miejsc w pieczy instytucjonalnej dla dzieci z zaburzeniami rozwoju emocjonalnego i społecznego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>3.Ograniczanie kierowania dzieci poniżej 10 roku życia do pieczy instytucjonalnej tylko w sytuacjach przemocy i bezpośredniego zagrożenia ich życia i zdrowia.</p> <p>4.Skracanie czasu pobytu dzieci w interwencyjnych formach pieczy zastępczej poprzez szybsze regulowanie sytuacji prawnej podopiecznych pieczy zastępczej.</p> <p>5.Zmniejszanie liczby dzieci w rodzinach zawodowych pełniących funkcje pogotowia w przypadku wzrostu liczby rodzin tego typu.</p>	<p>Liczba pozyskanych lokalizacji na nowe siedziby placówek opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>Liczba placówek zgodnych ze standardem liczebności miejsc.</p> <p>Liczba miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.</p> <p>Liczba dzieci poniżej 10 roku życia w pieczy instytucjonalnej.</p> <p>Liczba dzieci z pieczy instytucjonalnej przeniesiona do pieczy rodzinnej.</p> <p>Liczba wniosków do Sądu o uregulowanie sytuacji prawnej z urzędu.</p> <p>Liczba dzieci w pogotowiach rodzinnych w stosunku do liczby pogotowi.</p>	<p>Centrum Opieki nad Dzieckiem Wydział Spraw Społecznych, Wydział Mieszkalnictwa i Regulacji Stanów Prawnych i Nieruchomości, MOPR Szczecin, ZBiLK, STBS, TBS Prawobrzeże.</p>
3.	Wspieranie funkcjonujących form pieczy zastępczej		
	Działanie	Wskaźniki realizacji	Realizator
	<p>1.Zapewnienie szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych, także w systemie indywidualnego dofinansowania potrzeb.</p> <p>2. Zapewnienie szkoleń i superwizji dla pracowników Centrum Opieki nad Dzieckiem.</p> <p>3.Stworzenie czytelnych przejrzystych zasad wynagradzania zawodowych rodzin zastępczych, rodzin pomocowych i osób zatrudnianych do pomocy w powiązaniu ze zmieniającym się minimalnym wynagrodzeniem za pracę.</p> <p>4.Okresowe zbieranie uwag i opinii w formie ankiet i wywiadów otwartych o potrzebach środowiska zastępczego.</p>	<p>Liczba szkoleń , liczba uczestniczących w szkoleniach.</p> <p>Liczba szkoleń , liczba uczestniczących w szkoleniach. Liczba spotkań superwizyjnych, liczba osób korzystających.</p> <p>Liczba regulacji odnoszących się do wynagrodzeń.</p> <p>Liczba ankiet, liczba badań opinii i zbierania uwag w środowisku rodzin zastępczych , usamodzielnianych.</p>	<p>Wydział Spraw Społecznych, UM Szczecin MOPR Szczecin, Centrum Opieki nad Dzieckiem, podmioty pozarządowe, Wydział Edukacji UM, podmioty ochrony zdrowia.</p>

	<p>5. Zapewnienie dostępu do superwizji i wsparcia psychologicznego dla zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych.</p> <p>6. Rozwój instrumentów wsparcia dla rodzin zastępczych oraz dzieci w pieczy zastępczej, poprzez poprawę dostępu do specjalistycznej diagnostyki.</p> <p>7. Poprawa możliwości diagnostycznych, doradczych i terapeutycznych świadczonych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>8. Tworzenie warunków do rozwoju aktywności samopomocowej, grup wsparcia i integracji środowiska rodzin zastępczych.</p>	<p>Liczba spotkań superwizyjnych, liczba osób korzystających.</p> <p>Liczba wykonanych działań w.g miar adekwatnych do rodzaju zadania.</p> <p>Liczba specjalistów w Dziale Pieczy Zastępczej, liczba wykonanych diagnoz, udzielonych porad, przeprowadzonych terapii.</p> <p>Liczba grup samopomocowych, liczba spotkań.</p>	
4.	Poprawa warunków funkcjonowania podmiotów wspierających rodzicielstwo zastępcze		
	Działania	Wskaźniki realizacji	Realizator
	<p>1. Pozyskanie lokalizacji na wspólną siedzibę wszystkich sekcji Działu Pieczy Zastępczej MOPR i innych działań na rzecz wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.</p> <p>2. Uzyskanie standardów zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zgodnych z ustawą.</p> <p>3. Zlecenie działań wspierających pieczę zastępczą podmiotom pozarządowym w oparciu o wieloletnie stabilne umowy.</p> <p>4. Zapewnienie szkoleń i superwizji dla pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>5. Adekwatne do skali pieczy zastępczej zatrudnianie specjalistów dla wsparcia rodzin zastępczych i wykonywania działań wynikających z ustawy.</p>	<p>Liczba lokalizacji na działalność Działu Pieczy Zastępczej MOPR.</p> <p>Liczba koordynatorów w stosunku do liczby rodzin zastępczych.</p> <p>Liczba umów wieloletnich dotyczących wspierania rodzin zastępczych i innych usług na rzecz rodziny.</p> <p>Liczba szkoleń, liczba uczestniczących w szkoleniach.</p> <p>Liczba spotkań superwizyjnych, liczba osób korzystających.</p> <p>Liczba specjalistów w Dziale Pieczy Zastępczej.</p>	<p>MOPR Wydział Spraw Społecznych, Centrum Opieki nad Dzieckiem, podmioty pozarządowe, inni realizatorzy wybranych usług.</p>
5	Wspieranie procesu usamodzielniania osób dorastających w pieczy zastępczej		
	Działania	Wskaźniki realizacji	Realizator
	<p>1. Rozszerzanie liczby usamodzielnianych objętych dodatkowymi programami wsparcia.</p> <p>2. Rozwój mieszkalnictwa chronionego dla</p>	<p>Liczba realizowanych programów wsparcia, liczba korzystających.</p> <p>Liczba mieszkań chronionych, liczba</p>	<p>MOPR Szczecin Wydział Spraw Społecznych, placówki opiekuńczo-</p>

<p>osób opuszczających pieczę zastępczą.</p> <p>3.Tworzenie standardu wsparcia dla korzystających z mieszkań chronionych i innych instrumentów wsparcia.</p> <p>4.Organizacja staży i praktyk pracowniczych dla opuszczających pieczę i dorastających w pieczy zastępczej.</p> <p>5.Pozyskiwanie wyszkolonych kandydatów na opiekunów usamodzielnienia.</p> <p>6.Honorowanie opiekunów usamodzielnienia.</p> <p>7.Kontynuacja szkoleń dla opiekunów usamodzielnienia.</p> <p>8. Zwiększanie liczby mieszkań docelowych dla usamodzielnianych w pieczy zastępczej.</p> <p>9.Wypracowanie możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych dla usamodzielnianego o specjalnych potrzebach ze względu na niepełnosprawność.</p> <p>10.Zwiększanie liczby dokonywanych ocen i ewaluacji usamodzielnienia z udziałem osób usamodzielnianych i opiekunów usamodzielnienia.</p> <p>11.Tworzenie warunków dla rozwoju samopomocowych grup wsparcia dla osób usamodzielnianych</p>	<p>miejsce i liczba osób korzystających.</p> <p>Liczba opracowanych standardów. Liczba usamodzielnianych korzystających z instrumentów wsparcia. Liczba podmiotów przyjmujących na staż, liczba zrealizowanych staży , praktyk.</p> <p>Liczba szkoleń dla opiekunów usamodzielnienia, liczba uczestniczących. Liczba opiekunów usamodzielnienia pozyskanych spoza pieczy zastępczej.</p> <p>Liczba mieszkań docelowych przekazana usamodzielnianym.</p> <p>Liczba osób o takich potrzebach dla których wypracowane rozwiązanie.</p> <p>Liczba końcowych ocen procesu usamodzielnienia .</p> <p>Liczba działających grup, liczba osób uczestniczących.</p>	<p>wychowawcze, podmioty wspierające usamodzielnianych na podstawie zawartych umów, pracodawcy, STBS, ZBiLK, TBS Prawobrzeże, PUP.</p>	
6.	Promocja rodzicielstwa zastępczego, współpraca i współdziałanie między instytucjami, sektorami na rzecz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej		
	Działania	Wskaźniki realizacji	Realizator
<p>1.Promocja dobrych praktyk , honorowanie i nagradzanie wyróżniających się rodzin zastępczych.</p> <p>2.Okresowa publikacja raportów o stanie pieczy zastępczej, potrzebach, osiągnięciach i wyzwaniach.</p> <p>3.Okresowe spotkania międzysektorowe dla omówienia i wypracowywania rozwiązań i zasad współdziałania.</p> <p>4.Realizacja projektów wspierających rozwój rodzinnej pieczy zastępczej w partnerstwie podmiotów publicznych i niepublicznych.</p> <p>5.Utworzenie stale aktualizowanej platformy informacyjnej z ofertą wsparcia</p>	<p>Liczba uhonorowanych , wyróżnionych rodzin zastępczych.</p> <p>Liczba przygotowanych sprawozdań , raportów, analiz.</p> <p>Liczba spotkań międzysektorowych.</p> <p>Liczba projektów wspierających, liczba partnerów uczestniczących w tych projektach.</p> <p>Liczba wejść na stronę platformy , liczba odnośników i linków do innych</p>	<p>Wydział Spraw Społecznych UM Szczecin , MOPR Szczecin, Centrum Opieki nad Dzieckiem, podmioty pozarządowe, media, rodzice zastępczy.</p>	

dla rodzin biologicznych , opiekunów zastępczych i osób usamodzielnianych.	stron.	
6.Organizacja kampanii społecznych poświęconych tematyce rodzicielstwa zastępczego.	Liczba i rodzaj realizowanej kampanii	

Limit zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka

Limit dla nowo tworzonych zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	
Rok 2019	5 rodzin lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka
Rok 2020	5 rodzin lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka
Rok 2021	5 rodzin lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka

Limit nie wykorzystany w danym roku może zostać wykorzystany w kolejnych latach, w okresie realizacji Programu.

Monitoring i ewaluacja

Realizacja Programu będzie podlegała corocznemu monitoringowi, podstawowe dane umożliwiające odniesienie do zawartych w Programie wskaźników realizacji przyjętych celów, zostaną zobrazowane w rocznych sprawozdaniach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, w części dotyczącej pieczy zastępczej, część ta zawierać będzie także zestawienie potrzeb w zakresie pieczy zastępczej, o których mowa w art. 182 ust 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ponadto, narzędziem monitoringu Programu będą okresowe półroczne sprawozdania rzeczowo finansowe z realizacji zadań gminy i powiatu w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sporządzane w systemie sprawozdawczości elektronicznej CAS. Ewaluacja przeprowadzana w trakcie realizacji Programu, w oparciu o porównawcze dane i oceny, ma przede wszystkim umożliwić ewentualną korektę Programu, gdyby z monitoringu wynikało zagrożenie dla realizacji kluczowych postanowień Programu.

Ponadto trafność zapisów niniejszego Programu zostanie poddana analizie, ze względu na zapisy zapowiadanej, znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Za zasadne uznaje się by docelowo w Szczecinie, gminie na prawach powiatu zadania w zakresie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej ujęte były w jednym wspólnym Programie.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, poz. 1076 i poz. 1544) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, we współpracy z Wydziałem Spraw Społecznych przygotował wspomniany Program z uwzględnieniem opinii i wyrażonych potrzeb przez podmioty współdziałające i współtworzące rozwiązania w zakresie pieczy zastępczej i wsparcia rodziny na obszarze Szczecina.

Program zawiera opis i ocenę stanu istniejącego, określa cele, działania, wskaźniki realizacji, wskazuje podmioty odpowiedzialne, określa sposób monitoringu i ewaluacji Programu.

Dotychczasowy, przyjęty Uchwałą Nr XV/360/16 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 stycznia 2016 r. obowiązujący Program został opracowany na lata 2016- 2018, tym samym przyjęcie Programu uwzględniającego zaktualizowane potrzeby i priorytety na kolejną perspektywę czasową jest nie tylko wypełnieniem ustawowego obowiązku ale i zasadnym posunięciem umożliwiającym niezbędną przebudowę systemu pieczy zastępczej w Szczecinie.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni zasadne.